

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 16 - Desembre 2011

Casal Català

Tolosa de Llenguadoc

SUMARI

P. 1
Editorial

P. 2
Entrevista a Maria Soley.

P. 4
Excursionistes.

P.6
Fallida educativa?

P. 8
Ser o fer de.

P. 9
No et preocupis!

P.10
Perfum de ginesta.

P.12
Notícies del Casal.

Germanor

Editorial

Enguany la celebració de l'11 de setembre, Diada Nacional de Catalunya, va marcar la represa de les activitats del Casal després del parèntesi estiuenç. Aquest 11 de setembre fou caracteritzat per dos fets. Es va desenvolupar a l'Ostal d'Occitània i fou alhora una festa nacional i un acte de germanor occitano-catalana i d'altra banda fou un homenatge a l'Anna Mauri, que precisament havia proposat al Casal de realitzar l'acte a l'Ostal, i al seu company en Lugan Bedel que, com ja vam comunicar-ho en el número precedent de « Ressons d'Occitània » ens van deixar a l'entrada de l'estiu, víctimes d'un accident de trànsit. El Casal, Convergència Occitana i els Quadres Catalans en van ser els organitzadors i l'assistència fou multitudinària. Va ser tot un dia d'espectacles diversos en l'esplèndid pati a l'aire lliure de l'Ostal d'Occitània : teatre amb l'obra SPA...emocions a càrrec de Rosa Fité, que sabé representar amb vigor, acidesa i eficàcia les tensions de la vida més quotidiana, cant amb nombrosos artistes, entre altres, M. Barbie, Estella, C. Koenig, A. Berton, el Trio Romero, R. Jurié, G. Bertrand i Lieder Càmera, coral barcelonina, en què havia cantat l'Anna Mauri. També hi hagué poesia amb Manijeh i Antoni Rossell, professor a l'Institut d'Estudis Medievals de la Universitat de Barcelona, que recità poemes medievals, i projeccions audiovisuals amb Alem Surre Garcia i Amic Bedel. No hi faltaren els parlaments : intervingueren S. Athiel, president dels Quadres Catalans, J.F. Laffont, president de Convergència Occitana, i P. Gamisans, president del Casal Català. El president de la Generalitat, Artur Mas, volgué associar-se a l'acte d'homenatge i ens envià un text, que es va llegir, del qual reproduïm un breu extret : « ...em consta que una de les darreres iniciatives que havia impulsat l'Anna fou la celebració de l'Onze de Setembre, Diada Nacional de Catalunya, a l'Ostal d'Occitània, amb l'objectiu de reforçar els llaços de germanor dels nostres països de banda i banda dels Pirineus. És per això que sent un dia especial per ella i per la seva parella Lugan, ambdues persones estimades per tothom qui els coneixia i compromeses amb el seu país, la seva llengua i la seva cultura, vull encoratjar-vos a recollir la flama del seu compromís i fer palès que el seu estel, el nostre estel no és fugaç... ». Per fi, l'assistència cantà l'himne nacional de Catalunya « Els Segadors », seguida de cants emblemàtics com « l'estaca », « Se canta », que es considera l'himne occità, per bé que no té cap caràcter oficial tot i que ja ha sortit dels cercles occitanistes per fer-se sentir en la megafonia de l'estadi municipal al començament dels partits del Tolosa F. C., tot un progrés, i s'acabà amb « La copa santa », cant a la germanor occitano-catalana.

Aquest mateix mes de setembre, el 23, una delegació occitano-catalana, encapçalada per G. Latrubesse, conseller regional de Migdia-Pirineus, lliurà una moció de suport a la llei de l'occità a la Vall d'Aran al senyor cònsol de l'Estat espanyol a Tolosa, que reproduïm tot seguit : « Hem seguit amb atenció des de fa anys l'evolució de la situació lingüística a la Vall d'Aran. Hem pogut mesurar la feina realitzada pel Conselh Generau d'Aran i les autoritats democràtiques de Catalunya des de fa 20 anys pel reconeixement i el desenvolupament de la llengua a la Vall d'Aran. No compremem l'actitud dels qui, avui, volen qüestionar la llei de l'occità a la Vall d'Aran. Aquesta llei és un avenç important pel reconeixement de la identitat aranesa però també és un progrés per a la llengua occitana en general. No compremem que el dret europeu dels aranesos a practicar la seva llengua, a desenvolupar-la, a fer-ne ús en tots els àmbits de la vida pública i institucional, pugui ser discutit. Volem trametre als Ciutadans Aranesos i als Ciutadans Catalans tot el nostre suport. Estem convençuts que la llengua occitana té dret a la dignitat i a un reconeixement de ple dret. Volem fer-vos palesa la nostra voluntat de seguir treballant amb les institucions del sud dels Pirineus, el Conselh Generau d'Aran, la Generalitat de Catalunya i l'Estat espanyol, per assolir aquest objectiu ».

El mes de setembre veié també la represa dels cursos de sardana, seguits a l'octubre pels de llengua catalana en tots els seus nivells habituals. Els resultats del CIC (Certificat Internacional de Català) foren prou satisfactoris amb cinc estudiants del Casal aprovats per vuit presentats i més, si es considera que molts d'ells intentaren assolir els nivells més avançats del certificat. La contribució del Casal al festival Occitània es concretà aquest any amb una magnífica actuació d'en Joan Isaac, que ens presentà el seu darrer CD « Em declaro innocent ». La nostra entitat s'associà també a la castanyada del 5 de novembre, organitzada per la secció local del CAOC (Cercle d'Agermanament Occitano-Català) i els Quadres Catalans. Quan escrivim aquestes línies l'acte que clourà les nostres activitats del 2011 encara no ha tingut lloc ; en serà protagonista l'esport català puix que rebrem , per a una xerrada, al nostre local, el jugador internacional català d'handbol Salvador Puig Asbert, que després de jugar diversos anys al F.C. Barcelona ha fitxat per a dues temporades per al « Fenix Toulouse Handball ».

En aquestes dates en què s'acosten les festes del pas de l'any, desitgem a tots un bon Nadal i Cap d'any i un any 2012 que satisfaci els vostres anhels.

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novars - 31300 Toulouse - Telèfon: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

Web: <http://www.casaltsa.org> - E-mail: casal@c-oc.org

Director: Pere Gamisans - Consell de redacció: Llúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera. - Logística: Bernat Casas.

Col·laboradors: Maria Alzina, Carme Badia, Mireia Baeta, Salvador Beltran, Maria Francàs, Llúcia Saura.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans - Realització: Philippe Clergue. - Impressió: Espace Repro Toulouse.

Entrevista a Maria Soley, biòloga

“Encara que ens acabem morint, la vida lluita fins al final”

Maria Soley Farrés (Lliçà d'Amunt, 1955) és doctora en Biologia i professora de la Universitat de Barcelona. Des de la seva estada postdoctoral a la Universitat de Calgary, al Canadà (1983-1985), s'ha dedicat a estudiar l'estrès i el factor de creixement epidèrmic. Té publicats uns 50 articles científics. És coautora dels llibres *Cos antic, entorn modern. El nostre cos està preparat per la vida moderna?* (2010) i *Per què envellim?* (2011). Viu al seu poble amb el seu marit i company de recerca, el també biòleg Ignasi Ramírez, i els seus dos fills.

Maria Soley és professora del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la Facultat de Biologia a la Universitat de Barcelona.

Què és envellir?

És el deteriorament de l'organisme de forma global i per múltiples factors. És un procés de molts equilibris, i no hi ha medicaments. Potser trobarem una pastilla per retardar-lo, però no per evitar-lo.

Com s'explica, la vellesa?

Les cèl·lules s'alteren. En envellir les cèl·lules van perdent capacitat per reproduir-se i fins i tot si estan molt alterades s'acaben morint i això porta perdre teixit. També pot ser que la cèl·lula degeneri cap a un càncer.

Envelliment i càncer van tan lligats?

Només en el sentit que si una cèl·lula degenera molt i no es mor pot esdevenir cancerosa. En principi una cèl·lula envellida no es divideix excepte que es descontrola, i és aleshores quan pot aparèixer un càncer.

Quan envellim?

Depèn. Cadascú té el seu envelliment. S'alenteix o s'accelera segons diversos factors. L'estrès crònic, el tabac, el

sedentarisme i una alimentació deficient escurcen la vida. En canvi, una dieta equilibrada i l'activitat física la solen allargar.

Com hi influeix el caràcter?

Ara llegeixo un llibre de la científica Rita Levi-Montalcini, de 101 anys, titulat “El as en la manga”. Diu que de gran, si no tens cap malaltia neurodegenerativa, pots tenir el

sistema nerviós en bones condicions. Hi ha parts del cos que es fan malbé per l'ús, però el sistema nerviós com més el fas servir, més bé està. Encara que se't morin cèl·lules les que queden poden fer noves connexions. Com més coses fem i més diferents siguin, més protegit està el cervell.

Centenaris en plenes facultats!

És el seu cas, però també diu que t'has de preparar per tenir una vellesa satisfactòria: “Hem de viure fent plans per la vida que ens queda, ja sigui un dia, un mes o uns anys”. T'has de crear il·lusions.

Què més podem fer per tenir una bona vellesa?

Com deia abans, tenir una dieta variada i equilibrada, fer activitat física i mental, no fumar, intentar controlar l'estrès, ser positiu, relacionar-te... No és cap sacrifici! Fer tot això no ens farà immortals, però ens ajudarà a passar més anys en millors condicions. És el que ens interessa: reduir el temps de discapacitat al final de la vida.

Per què és important “relacionar-se”?

És importantíssim, perquè surts, camines, parles, penses...! L'activitat també t'ajuda a prendre't la vida d'una altra manera. Si estàs més tranquil i rius més, els nivells d'estrès et baixen. Però si t'estàs a casa, martiritzant-te, tot el dia rondinant...

Malament!

Un dia estant en una botiga a Granollers va entrar una senyora de més de 90 anys tota contenta. Va dir: "Jo em miro cada dia com un regal". Em va agradar. No et pots mirar la vellesa com un càstig. L'has d'acceptar. Ep, això no vol dir que no t'hagis de cuidar i que no et posis malalt. La vida és risc!

Has esmentat l'alimentació. La clau és "menjar poc i pair bé"?

Als anys 20 es va veure en rates que si els reduïen la ingesta però no estaven malnutrides vivien més. Això s'ha tornat a posar de moda en relació a l'envelliment. S'ha vist que en aquesta situació de restricció calòrica s'activaven uns enzims. En els éssers humans no hi ha cap experiment que ho demostrï.

O sigui que...

Seria una imprudència dir "menja poc que viuràs més", perquè, què vol dir menjar poc? Hi haurà qui ho pot portar a l'extrem i aleshores pot tenir problemes d'anorèxia. El que no hi pot haver és malnutrició.

Què ens convé menjar, doncs?

Són els consells de sempre: ingerir molts cereals integrals, hortalisses, verdures, fruita, reduir el consum de carn sobretot vermella,

augmentar les proteïnes vegetals com els llegums, reduir els greixos saturats i els sucres senzills (de les begudes ensucrades, per exemple), etcètera.

A part de fer exercici.

I tant, no ser sedentari! És a dir, fer una activitat d'intensitat mitjana com anar a caminar o pujar escales com a mínim mitja hora diària. Aquesta mitja hora no cal que sigui seguida: al cap del dia, tot suma! El sedentarisme porta les típiques malalties d'ara: les cardiovasculars, diabetis, càncer, osteoporosi...

Bellugar-se va bé per tot!

És que l'activitat física fa que hi hagi més mitocondris, les "centrals energètiques" de la cèl·lula, i et fa millorar la massa muscular i la massa òssia i, el més interessant, el sistema nerviós, perquè afavoreixes la irrigació sanguínia.

Caminar fa augmentar la massa òssia?

Sí. Ho he experimentat amb mi mateixa. Jo per edat hauria d'estar baixant però d'ençà que vaig a caminar cada dia, mitja hora una

A l'hermita de Sant Baldiri de Lliçà d'Amunt.

hora, la mantinc i l'augmento!

Caminada diària!

Sí, i també recomano que sigui amb sol moderat, que estimula la síntesi de vitamina D. Un quart d'hora sense protecció solar és bo. Abans els banys de sol també servien per curar la tuberculosi!

"Digue'm com envelleixes i et diré qui ets"?

A mi m'agraden molt les plantes que neixen en un pedregar, un campanar... La vida és prou forta per viure en medis extrems! També la nostra! I encara que ens acabem morint, la vida lluita fins al final. No tenim un gen que ens ordeni envellir i morir. Per això ens preguntem: "Està programat, genèticament, que ens haguem de fer vells?"

Digue'ns-ho tu.

Hi ha polèmica, però està acceptat que si hi ha un programa no és tan pautat com en els primers anys de la vida.

És a dir?

Fins a l'adolescència seguim tots unes mateixes pautes, però l'envelliment pot ser més o menys ràpid. Els gens hi tenen a veure, perquè hi ha famílies de centenaris, però també factors externs. Als Estats Units en els últims cent anys l'esperança de vida ha augmentat 30 anys per la higiene, la medicina, els fàrmacs...

Fer-se vell, el malson d'Occident.

Sí, ens preocupa i s'hi està investigant moltíssim. Aquí de moment ens ho podem permetre. En molts països la preocupació és no morir de gana, i que l'esperança de vida superi els 50 anys.

Carme Badia i Puig

EXCURSIONISTES

Està ben clar que no m'agrada anar d'excursió. I també sóc conscient que formo part d'un grup minoritari. En general, a la gent li agrada caminar hores i hores per les muntanyes, pujar a dalt dels seus cims (ells en diuen fer cims) i alimentar-se durant tot un dia amb fruits secs i llet condensada xarrupada d'un tub com si fos pasta de dents.

Jo més aviat sóc gent de poc caminar. Sóc dels qui creuen que com el cotxe no hi ha res. Que per veure avorrides panoràmiques s'ha inventat la projecció de diapositives. Trobareu un munt d'amics que us deixaran encantats i de bon grat la seva amplíssima col·lecció amb l'orgull afegit que ells hi han estat allà, en persona. També podeu sol·licitar-les a la biblioteca pública del vostre barri on us oferiran un extens mostrari. Altrament us podeu distreure asseguts còmodament davant del vostre ordinador admirant les vistes en qualsevol dels programes dedicats a mostrar-vos diversos recones del món.

El senderisme és una especialitat dins de l'excursionisme. No es pot considerar com a tal si els viaranys escollits per practicar-lo no són ben entapissats de pedres i cagades de vaques que els facin intransitables i fastigosos. El conjunt és tota una prova de foc per als genolls dels practicants d'aquest esport. No conec cap dels seus addictes que no pateixin serioses lesions articulars de les extremitats inferiors. Una altra cosa és passejar-se sense presses per un camí ben condicionat, ombrívol i sense massa pujades i baixades. Això és el que m'agrada fer a mi. Per ells això vindria a ser com un senderisme de saló.

Els diuen que no hi ha res de tan excels com arribar al cim i, des d'allí, contemplar extasiats les carenes d'altres muntanyes que s'hi albiren i que representen noves fites per a conquerir.

Us ho juro, jo ho he provat. Un cop a dalt i després d'infinites perills i dolorosos sacrificis, tan sols he vist una llunyana línia blavosa i ondulada que creua el camp visual d'un extrem a l'altre. A mi sempre em sembla la mateixa, però ells t'hi assenyalen, amb més aviat poca definició, un rosari de noms que mai abans havies sentit i que t'has de creure fent un amable acte de fe. El pic de la Tortuga Groga, l'Esgarrapadones, les Mamelles de na Teresa, etc.

Un cop vaig enxampar un amic excursionista que em va assenyalat un pic en un lloc que no hi podia ser de cap de les maneres. El pic assenyalat era en una altra serralada. Ell, ni tan sols es va excusar. Va seguint desgranant el seu rosari de noms estraforaris.

D'altra banda, mentre un es va sacrificant devotament seguint el viacrucis de la pujada (o de la baixada), no és possible distreure's ni un segon. Els constants accidents del terreny ho fan del tot desaconsellable. Si no vols prendre mal, no pots deixar de vigilar on poses els peus. De manera que, durant tot el trajecte d'anada o de tornada no veus altra cosa que les teves pròpies botes. Com a molt, les botes del company que tens davant. Una vegada, durant una excursió que em van obligar a fer, vaig estar mirant tanta estona els peus de la dona que tenia al davant que en arribar al cim li vaig poder diagnosticar un defecte postural dels seus turmells. Més tard, un podòleg li ho va confirmar.

Una altra cosa que m'incomoda profundament és el fet de passar tot un dia alimentant-te de fruits secs i llet condensada en exclusiu. A mi em provoca una constipació que em costa bastants dies de regular. La meua experiència és que els excursionistes de veritat, els de pota negra, són refractaris a visitar qualsevol classe de restaurant. Fins i tot, quan al llarg de la ruta es topen amb un refugi en què s'hi pugui menjar un plat cuinat i calent. Ells refusen de demanar-ho. S'asseuen a taula i treuen els fruits secs i el tub de llet condensada de les seves feixugues motxilles, bo i consumint una ampolla d'aigua natural sense gas. Ni un trist cafè. No ho fan per gasiveria. Em sembla que ho fan per seguir estrictament unes normes corporatives no escrites. Per això és extremament rar de trobar un refugi amb cuiner. No és cap negoci.

Els bastons. Un altre estri que abomino. A més, crec que és perillós. Pots fer molt de mal amb un bastó. Als altres i a tu mateix. Te'l pots clavar a la gola o en un ull si entropesses amb mala sort. Jo no en vull mai, de bastó. Ells insisteixen perquè en prengui almenys un, però jo sempre ho declino. Ja prou que m'he de cuidar de mi mateix, només em faltaria que m'hagués de cuidar també

del bastó. Crec que se'n fa un abús, dels bastons. Més ara que se'n fabriquen d'alumini i que són extensibles. Tal vegada no us ho creureu però no fa pas gaire vaig veure una parella de turistes forasters, passejant-se per la Rambla de Barcelona amb un parell d'aquests bastons. Un parell per a cada un!

En general i segons les meves observacions, l'excursionista és una persona amb hàbits litúrgics. Oficia uns rituals precisos i constants que, a més, no són personalitzats. Tots ells fan el mateix i de la mateixa manera. Us en podria donar molts exemples, però el que a mi m'ha cridat més l'atenció és la cerimònia del canvi de calçat en arribar al punt de partida de l'excursió.

El protocol comença així. Primer obren el capó del cotxe i treuen el calçat que s'han de canviar, les pesades i voluminoses motxilles (que jo endevino ben farcides de fruits secs i tubs de llet condensada) i els bastons (una àmplia col·lecció per a oferir als novells que no en tenen (com jo, per exemple). Un cop fet, es lleven el calçat que duïen. Moltes vegades era un calçat que han dut tan sols un quart d'hora dins el cotxe. El temps per anar de casa al punt de sortida. Podrien haver sortit de casa amb el calçat de muntanya, però el ritual s'ha de complir. Llavors es calcen un o dos parells de mitjons (malgrat sigui ple estiu) i damunt s'hi posen les botes de caminar (que no son res més que unes bames amb la canya alta i la sola més gruixuda). Cal seguir aquesta litúrgia pas a pas. Aquesta és la forma ortodoxa de començar una sortida.

He tingut la gran sort que el grup excursionista amb el qual, de tant en tant, em veig obligat a sortir, no són de cantar. O tal vegada no canten per respecte envers mi. Coneixen el meu aspecte crític. El cas és que no els he sentit cantar mai. Ni mentre caminem ni quan estem parats. Déu vulgui que no ho facin mai. Crec que si algun dia l'emprenguessin amb aquells espantosos càntics, em moriria allà mateix.

Les lletres de quasi totes aquestes cançons d'excursionisme, a més de ser molt ximpls i elementals, moltes d'elles són males traduccions al català de cançons americanes plagiades, amb un text tan o més ximple i elemental. No penso que sigui un defecte exclusiu de les cançons muntanyenques catalanes. Crec que tot aquest tipus de cançó és afectat d'aquest defecte arreu del món. Han estat creades erròniament per lloar un acte físic que

requereix tot el vostre esforç i atenció. No es pot triscar per les muntanyes i cantar al mateix temps, de la mateixa manera que no es pot cardar i cantar àries d'òpera ensems. Tinc un amic que ho feia. La seva dona li va demanar el divorci poc després de casar-se.

No recordo haver anat (obligat) a cap excursió en què no ens haguem perdut en un moment o altre del recorregut. Els protocols excursionistes manen que sempre hi hagi un guia del grup. Crec que se'n diu cap de colla. Ell és el responsable de llegir correctament els plànols i dur tota la trepa a bon port. Una de les poques coses que m'agraden de l'excursionisme és veure la cara que se li posa al cap de colla quan s'adona que s'ha perdut. Que ens ha perdut. En aquell moment, fa la cara i el posat d'una persona que no entén res, que ha estat traïda, que ell no és el responsable del que està passant. Si això s'esdevé, pots dir que esteu absolutament perduts. Que el cap de colla no té un pla B per treure-us d'allí. És el moment adequat per donar-li una empenta dissimulada i precipitar-lo per un penya-segat. Altrament ja no us servirà per a res més que per a acumular un munt de ràbia sobre la que ja arrossegueu des del començament de l'excursió.

Estic ben convençut que els plànols d'itineraris per a fer excursions són dissenyats perquè et puguis perdre amb relativa facilitat. Posem per cas que algú edités un itinerari per a visitar el poble on visc. Estic segur que si el seguís acabaria perdent-m'hi.

De tot aquest món de l'excursionisme el que més m'ha cridat l'atenció és l'esperit d'extrema exaltació que envaeix els protagonistes quan són a prop del final. És un estat enfervorit, arravatat, quasi malaltís. A mi, que no l'he experimentat mai, em fa una mica de por i procuro allunyar-me d'ells. No fos cas...

He intentat esbrinar aquest curiós fenomen i crec que finalment ho he aconseguit. M'he fet un tip de navegar pel Google i això és el que he trobat. Pel que sembla, en moments de grans esforços físics o d'importants patiments, el cervell secreta una substància química semblant a la morfina que, precisament, s'anomena endorfina. Com el seu parent extern, produeix estats d'excitació similars. El perquè a mi no em provoca aquests efectes, no ho sé. Tal vegada es necessita una fe i un entusiasme que jo no hi poso...

Salvador Beltran

Fallida educativa ?

En 2005 apareix a l'Estat francès un llibre de reflexions sobre el propi sistema d'ensenyament, l'anomenada « Education Nationale » (educació nacional) de títol espaterrant : « La fabrique du crétin » (La fàbrica del cretí). El seu autor, Jean-Paul Brighelli, és professor en les classes preparatòries a les Escoles Superiors. Es tracta d'una especificitat francesa : els millors alumnes de l'ensenyament secundari poden accedir a aquestes classes, que es cursen en dos o tres anys, en funció dels resultats obtinguts, i permeten, en cas d'assolir els primers llocs en els concursos que en finalitzen l'escolaritat, l'ingrés a les millors Escoles Superiors. Com ja ho anuncia el títol de l'assaig, el seu autor fa una crítica contundent de l'evolució del sistema educatiu a l'Estat francès, en particular de l'ensenyament

secundari. El punt d'inflexió és l'any 1968. A comptar d'aquesta data, exceptuades algunes honorables excepcions, es produeix una nefasta revolució copernicana, que foragita el saber del centre del sistema educatiu i hi posa l'alumne. Ara bé l'ensenyant és a l'aula per transmetre un saber i aquesta és la funció essencial que ha d'exercir i no la de demanar a l'alumne d'expressar-se, quan, en general, aquest no és apte a fer-ho ja que no posseeix el saber ; en cas contrari, no seria alumne. Aquest ha d'ésser respectat com ho ha d'ésser tot ser humà però la noció de respecte no s'esgota en aquest mínim i la respectabilitat s'adquireix pel treball i la competència. L'opinió de l'alumne que no és fundada en un saber no s'ha de posar en un mateix pla que l'opinió, fundada, del professor i en aquesta circumstància l'alumne no pot etzibar al professor de literatura, per exemple,: « No tinc la mateixa opinió

que vostè sobre aquest tema » i és que no tot té el mateix valor i si s'oblida aquesta realitat s'erigeix en sistema un igualitarisme que no és més que una patologia de la igualtat. Quelcom idèntic, diu l'assagista, passa, en literatura, amb els autors : no tots tenen el mateix valor i cal ensenyar els grans autors.

Aquesta centrifugació del saber va de bracet amb una caiguda en picat del treball com a valor i la conseqüència de tot plegat és que el sistema educatiu fabrica tongades de cretins. Brighelli considera que França ha de tornar cap a la feina i per començar ha de fer-hi tornar els seus fills, els alumnes en aquest cas. L'Educació Nacional ja no difon una cultura general d'alt nivell que, abans, donava al conjunt dels alumnes referents comuns i s'acontenta amb un servei mínim que margina certes disciplines com la història de manera que la majoria d'alumnes no tenen més referències que el seu propi present i ignoren el que els ha precedit. Un ensenyament general de qualitat faria els alumnes més capaços de respondre a l'obsolescència ràpida de les diverses especialitats tècniques ; per contra, massa sovint, se'ls ensenyen especificitats de manipulació d'eines modernes, informàtiques en particular, que ja són obsoletes quan aquests alumnes accedeixen al mercat del treball.

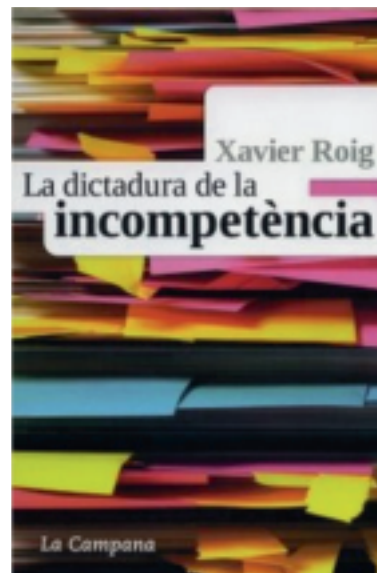
Des del 1968 la classe política dirigent ha anat imposant deliberadament al sistema educatiu el desmantellament d'unes competències i d'un saber que tenien fins aleshores el paper determinant de permetre l'accés dels fills de les classes populars a una cultura general d'un alt nivell i de retruc els obrien possibilitats de promoció social. Aquesta mobilitat social ja no és possible avui a causa de la superficialitat, de la dispersió, en una paraula, de la feblesa del saber impartit en 90% dels centres docents. No és estrany doncs que s'observi una reproducció endogàmica de les elits, imatge viva d'una societat socialment bloquejada. L'assagista fustiga la creació de les ZEP (zones d'educació prioritària) on s'ensinya un saber, considerat a l'alçada del nivell que se suposa que tenen els alumnes receptors. Aquests solen pertànyer a classes socials baixes, sovint compostes d'immigrants. Obrar d'aquesta manera és confinar-los en la seva immobilitat social i frenar la seva integració induint-los a rebutjar la cultura de les classes altes, a la qual no se'ls inicia. Caldria ensenyar-los l'alta cultura com es fa en els millors centres docents de l'Estat.

La forta i general baixa del nivell ve acompanyada de la supressió de molts ritus de pas, en aquest cas, d'exàmens que permeten el pas d'un nivell determinat al nivell superior. Fent-ho, s'eliminen tota una sèrie de ferides i traumatismes formadors. En efecte si bé en una trajectòria escolar o en qualsevol altra cal tractar d'assolir, a la fi del camí, la fita perseguida, també cal contemplar la possibilitat de les desfetes i patacades, que, sense cap mena de dubte, tenen les seves virtuts i entre elles la de no fer perdre de vista la pròpia realitat i per tant la de procurar l'avinentesa d'esmenar-la. Suprimir els obstacles del recorregut és, al cap i a la fi, programar el lliurament de diplomes desvalorats, amagar als alumnes la veritat sobre el seu nivell real, pràcticament fins a l'acabament dels seus estudis, i no preparar-los a la rudesa de la competició que els espera en el mercat del treball on aflueix una allau de mà d'obra poc qualificada que esdevé, segons l'autor del llibre, la fàcil presa desitjada pel neoliberalisme internacional.

Altrament, la concepció de l'escola com a lloc de vida, heretada també del moviment de maig de 1968, ha donat lloc a l'obertura del sistema educatiu a d'altres activitats socials a través, entre altres, de visites, que, de fet, han dut a una acumulació de sabers parcel·lats i inconnexos en detriment d'una sòlida cultura general. L'entrada dels pares d'alumnes a l'escola a través de diverses organitzacions representatives sembla també negativa a J.P. Brighelli perquè és introduir-hi diferències, rivalitats i oposicions polítiques que no han de tenir lloc en el santuari del saber que ha de ser l'escola.

L'ensenyament ha estat sovint motiu d'anàlisis i reflexions, segurament per la importància que té en les societats, que tenen consciència que s'hi cou una

part del seu futur. « La fàbrica del cretí » per la formulació cridanera del seu títol ens recorda la formulació, d'origen popular, sembla, que s'aplicava a la universitat de Barcelona a finals del segle XIX i començaments del XX. Tant Gaziel en les seves memòries « Tots els camins duen a Roma » com Josep Pla, que fa una descripció tan divertida com despietada del món universitari del seu temps en « El Quadern gris », al·ludeixen a aquesta dita popular, que figura que diu algú en passar davant de la universitat : « Aquí teniu la casa on del vostre fill faran un ase ». De fet, la universitat francesa actual, de què no es parla en « La fàbrica del cretí », presenta un perfil que, és, pel cap baix, discutible i criticable en diversos aspectes. La semestralització dels ensenyaments multiplica els controls i tota la burocràcia que aquests impliquen en detriment del temps que es podria dedicar a la preparació dels ensenyaments i a la recerca. La participació del personal auxiliar (administratiu i tècnic) en la gestió de les universitats i el seu pes en aquesta són excessius. La insuficient valoració, en les carreres individuals, de les tasques administratives que han d'assumir els ensenyants a més de les seves obligacions pedagògiques i investigadores, fomenta la desídia de fer-se'n càrrec. En fi quan hi ha moviments estudiantils vaguistes, els centres universitaris són massa sovint l'ostatge de grups minoritaris que bloquegen l'accés a les aules sense el menor respecte als estudiants i als professors que volen prosseguir les classes. En aquestes circumstàncies, bastant freqüents, els campus universitaris es converteixen en zones de privació de drets sense que les instàncies universitàries dirigents es mostrin capaces, en regla general, de restablir la llibertat.

Maria Alzina

Ser o fer de

En alemany, Beruf (ofici) i Berufung (vocació) tenen la mateixa arrel. Un ofici, doncs, no s'entén només com a formació tècnica, sinó sobretot com a expressió d'un sentiment que ve de dins. Bernd Springer, professor de llengua i literatura alemanyes de la Universitat Autònoma de Barcelona, instal·lat amb la seva dona catalana i la seva filla a la Garriga, explica el següent: "Alemanya va malament d'ençà que ha deixat de funcionar amb oficis i ha començat a funcionar amb jobs". Job és una paraula anglesa que des dels anys noranta es fa servir en alemany com a sinònim de lloc de treball.

Bernd Springer posa un exemple, però no d'Alemanya, sinó d'aquí, perquè aquí passa el mateix i potser des de fa més temps. L'exemple és aquest: un amic seu, català, li diu que ell no és advocat, sinó que fa d'avocat. Com si el dret només formés part d'ell mateix en hores d'oficina.

Que l'ofici sempre vagi acompanyat de vocació potser és una utopia, perquè hi ha feines dolentes que no poden despertar cap vocació i perquè hi ha persones que no l'arriben a trobar mai, la vocació. Però, ¿com neix, la vocació? Sempre m'ha fascinat aquest moment, quan una persona sent que la seva vida és la medicina, el teatre, l'ensenyament, la jardineria: el que sigui. De vegades les circumstàncies no hi acompanyen. Jutta Bauer (Hamburg, 1955), grandíssima autora i il·lustradora de contes infantils, va néixer en un barri humil i a casa seva no hi havia llibres. ¿Potser per això es va sentir cridada a fer-ne?

Al ceramista Antoni Cumella (Granollers, 1913-1985), en canvi, la vocació li va venir del que veia i feia a casa. Des de jove treballava al taller del seu pare. En una entrevista que Jordi Planas li va fer el 1982 (transcrita a Lauro, n. 28, 2005) Cumella explicava com va començar: "Feia testos, gerres, olles, cassoles, plats, que a partir dels 12 anys veníem amb el meu germà a la plaça de les Olles quan hi havia mercat, el dijous. El pare, que era un bon torner, ens va fer aprendre l'ofici bé. Jo vaig trobar que amb el fang es podien fer més coses: vaig començar a fer les figures del pessebre, també alguna escultura". Aquell noieta no feia de terrissaire: ja era artista.

Maria Francàs

NO ET PREOCUPIS !

Ell em va dir que deixés de preocupar-me, m'ho va dir a crits i així ho vaig fer. Durant vint-i-nou anys no m'he preocupat de res.

Ell arribava a les nits i em feia l'amor i jo no sentia res, em quedava a mitges. Però ell m'havia dit que no em preocupés i no l'atabalés i jo no volia que em digués frígida. El deixava passar damunt meu. Després s'adormia i jo em quedava desperta tota la nit observant el seu pit ample i càlid que pujava i baixava suaument com la marea. Els primers temps em sentia satisfeta amb la seva cara de felicitat i la promesa que un dia jo compartiria el seu secret.

Després ja m'importà més, ni vivia per veure'l. Ell mirava per nosaltres i jo no m'havia de preocupar per res. El meu home s'ocuparia de tot. Dormia al seu costat i ja ni tan sols me n'adonava.

I, esperant el meu primer nen, no em vaig preocupar per res perquè la naturalesa ja faria el seu fet. Només havia de descansar i deixar-me cuidar. Era estiu i la meva carn bullia. Em sentia com una sopa de brou. El ventre em pesava i no me'l podia alleugerir. Ell volia que fos un nen i que es digués Enric. Quan era més jove havia tingut un amic que se'n deia i l'havia perdut. Aquell altre Enric s'havia estimbat pujant un cim, no recordo si el Montblanc o quin altre i ell volia recuperar aquell afecte perdut.

Estimava la muntanya. Em va deixar ben instal·lada en un hotel de la costa i se'n va anar a fer no sé quin cim per allà als Alps. Però em va deixar ben atesa i provista, a la costa.

L'hotel era molt bonic. I els cambres, atents. Tenia un jardí molt agradable i amb música ambiental. Jo no m'havia de preocupar de res, que res no em mancava.

Però a la platja, en estat de bona esperança i tot, vaig fer colla. Una de les noies que netejaven les habitacions em va animar a estar-me amb ells. Jo mai no havia tingut colla, jo la solitària que només seguia el seu home. Un dia em mirà als ulls i em digué:

-Segueix-me.

Però ara, jo era a la costa, i el sol picava de valent i ell feia cims per allà França i no era aquí. La noia de la neteja coneixia un dels nois que llogaven barques de pales.

Una tarda el cel s'enfadà i el mar s'encabrità. No recordo bé què va passar després. Sols sé que uns dies més tard, ell em dugué a casa, sortint de l'hospital. No em digué ni una paraula i començà a fer el sopar. Jo me li vaig acostar:

-No et preocupis, ja en tindrem un altre.

Ell em girà l'esquena per encendre el foc. Aquell dia feia molt de fred, recordo que el cel estava ennuvolat.

Després tornà a lluir el sol. Recordo en especial un dia de primavera en què el petit Quic i jo érem al jardí. Ell ens havia procurat una bonica torre amb pati i tot. Estava florit, tot era alegria. Vora la casa hi havia una gran mimosa que feia olor. Jo l'abraçava sovint, aquell arbre, de nit, i m'agradava sentir com queia la groga pluja de flors damunt meu. Aquell matí, en Quic i jo plantàvem violetes en un parterre especial. El meu home arribà, abocant el seu lluminós somriure per sobre la tanca. Jo m'havia oblidat de fer el dinar, distreta com estava.

-No t'amoïnis, avui farem costellada –va dir alçant el nen i besant-me la galta amb alegria.

Més tard, ell no dormia a casa ja moltes nits. Quan passejàvem mirava l'escot i les cames de les noies joves. Però a mi no em molestava, perquè ell era el meu home i sempre estaria amb mi. Fins i tot quan vàrem separar els llits, i els cossos, vaig sentir com un alleujament, com un respir, com si m'haguessin tret un gran pes de sobre.

Ara el baixen. El capellà murmura responso inintel·ligibles. Veig tot d'ombres al meu voltant. Cares compungides. En Quic em passa la mà per l'espatlla. “Era tan jove, tan jove!”, “L'acompanyo en el sentiment, senyora.”, “Déu sempre crida els millors al seu costat” ...

La terra cau al seu damunt.

-No ploris mare, tot anirà bé.

-Sí, fill. Tot anirà bé. Ara sí que no tinc de què preocupar-me.

Mireia Baeta

PERFUM DE GINESTA

Sempre era un diumenge, l'únic dia que la mare era nostra car podia dedicar-nos tot el seu temps.

Ja, la vetlla, amb en Joaquim, escrutàvem el cel : "Penses que plourà ?"

Per a nosaltres que passàvem la setmana resclosits a casa i solitaris, era una real festa, una porta que s'obria vers la llibertat.

El matí, per no fer enfadar la mare, fèiem semblant de dormir, quan de sobte sentíem : " Apa nens, ja és hora !" Sabíem que no calia anar en doina si volíem aprofitar al màxim aquesta jornada d'excursió.

Sortíem de casa molt de matí, no puc precisar l'hora, però si sé que a penes apuntava el dia. Preníem l'autobús en direcció del Tibidabo, fins a l'estació terminal. A partir d'allà, ens encaminàvem cap a la casa de l'oncle Joan. Sempre era una gran alegria retrobar-nos amb les cosines : l'Angelina i la Joana. En aquell temps, encara hi havia en Quimet gran, que devia morir prematurament del temible tètanus i del qual només em queda un vague record.

L'oncle tenia una caseta al peu del Tibidabo, amb un gran jardí : d'una banda l'hort amb tota mena d'hortalisses, a l'altra banda, un verger amb una gran varietat de fruita que feia que sempre en trobàvem al nostre gust. Al centre, fent separació, una renglera de ginesta. Ginesta de la meva infantesa, primera flor que em va fer prendre consciència de la bellesa de la natura engalanada de flors. Més tard, també devia fixar-me en una altra flor que m'ha deixat un record inesborrable. Era al final de la primavera, a Vilanova de Bellpuig, però això és una altra història.

Sortir de casa el diumenge tant d'hora, era retrobar el perfum acaparador de la ginesta, jo sabia que l'anava a retrobar, era una evidència, m'esperava. M'encegava, m'envaïa tota : dolça, ensucrada, càlida, sensual segurament, però això, jo no ho sabia. Com també ignorava que molt més tard, la ginesta aniria sempre lligada al rostre amat de la mare i a la seva silueta. Mare i ginesta, indissociables.

Així que els meus ulls s'aturen en un arbust de ginesta, tot seguit, veig la mare i el meu pensament vola cap a les altures de Barcelona. La més petita tija de ginesta em porta immediatament vers aquestes floretes que per a mi eren superbes, erigides cap al cel, cercant el sol primaveral o aguantant el càlid sol de l'estiu. Aquestes flors

d'un groc esclatant amb els pètals oberts com llengües assedegades i sobretot el perfum que encara em segueix, olor ensucrada que recorda el perfum de la pinya d'Amèrica.

La ginesta de la muntanya de Collserola, per a mi, és la més bella, la més perfumada. M'embriagava de l'aroma, el seu color d'un groc enlluernador em fascinava, mai no hauria pogut imaginar aquestes excursions dominicals, sense ginesta. Tenia pressa de retrobar-la com també anava segura que m'esperava. No podia ésser altrament. Jo deixava el grup de banda i m'apostava davant de les flors per admirar-les.

La mare em deia : " Nena, vés en compte, aparta't, hi pot haver vespes i no aprecien gens que les molestem."

Però, no feia cas. M'amagava dins de les mates oloroses per a impregnar-me de l'olor.

No puc dir que recerqui aquest record, el tinc omnipresent i tan bon punt, al gust de les meves peregrinacions, em fixo en el mínim arbust de ginesta, d'una varietat menys noble, esquifit, d'un groc verdós, no gaire ornamental, de flors petites i tímides que semblen com excusar-se d'existir, malgrat tot, aquestes flors també em desvetllen el record de temps molt llunyans i les imatges desfilen en la meva memòria. Em veig al cor de la muntanya de Collserola, quan ens endinsàvem en el terreny boscós i pedregós i que recorriem els corriols, sempre bordats de magnífiques ginestes que acompanyaven les nostres caminades o les corregudes insensates.

El meu germà, duia una motxilla que li permetia emmagatzemar les seves troballes. Ja molt més

pragmàtic que no pas jo, recollia les pinyes que queien dels pins i omplia la seva bossa. Com n'estava de cofoi al retorn de poder mostrar la seva pròpia recol·lecció flairant bo la resina !

L'endemà, decorticar els pinyons, l'ocupava gairebé tota la tarda, no havíem de molestar-lo quan, muntat en un petit tamboret per a dominar millor el banc d'ebenisteria, s'armava del martell de l'Absent i trencava la closca dels petits fruits.

Jo, portava un cistellet de vimetera, objecte molt important : a l'anada, contenia el berenar, moment privilegiat de tots els infants. Per a la tornada, l'omplíem de maduixes del bosc, perfumades, acidulades i suculents. Més tard, aquests fruits silvestres serien distribuïts als nostres petits amics del carrer : en Ramon i en Jaumet.

Era tota una expedició i teníem el sentiment de tornar de molt lluny. Cal dir també que en aquell temps, no hi havia cremes protectores i el sol ens feia pujar un color alegre a les galtes, prova irrefutable de la nostra estada a l'aire lliure.

Solíem anar a la muntanya a la primavera i a l'estiu i és el que explica que per a mi, aquestes sortides sempre han estat sinònimes de ginesta.

El bon doctor Torroella, li ho havia recomanat moltes vegades a la mare : "Aquests nens, necessiten aire pur i a tall de medicaments, injeccions de pa amb tomàquet."

Jo, estava sovint malalta car els dos grans, m'encomanaven sense pietat, totes les malalties infantils, per això he guardat un tendre record del nostre metge de família : competent, afectuós, comprensiu i d'una gran generositat. Sap el nostre bon doctor des d'allà on es troba que mai no l'hem oblidat ?

Els diumenges de tardor i d'hivern, era molt diferent : el matí després de la missa obligada, els tres

germans, anàvem a visitar l'àvia paterna, per tal de recordar-li la nostra existència. A la tarda, amb la mare, preniem el metro fins a l'Escullera, per a respirar l'aire iodat de la mar. Jo anava sempre proveïda del meu cistellet de vimetera que contenia el tradicional pa i xocolata. Al retorn, recordo que sempre fèiem una visita a l'àvia materna on també vivien les cosines i companyes de jocs.

Si passàvem a ca l'oncle Tomàs l'acollida era molt afectuosa, ja que es prenia molt interès per a tots nosaltres. Li havíem d'explicar tot : com havíem passat la setmana i sobretot tot el que havíem fet durant tot el diumenge. L'oncle en sabia força d'ensenyar i divertir la mainada : ens aprenia una mica de música, ens feia cantar els aires infantils que encara recordo amb precisió i amb el meu germà formàvem una parelleta de dansaires en herba.

Aquest ritual només durà uns anys ja que l'estiu dels meus set anys, seguint els bons consells del doctor Torroella, el vam passar al camp de Lleida i fou el nostre darrer estiu a Catalunya.

Llúcia Saura

Notícies del Casal

El Casal Tarragoní premia l'Aplec de Tolosa per la seva seixantena edició

El Casal Tarragoní tingué la gentilesa de premiar l'Aplec de Tolosa de Llenguadoc en motiu de la seva seixantena edició. El seu president, Jordi Grau, acompanyat per membres de la junta de govern, ens rebé molt amablement a Tarragona a l'agost en ocasió de les festes de Sant Magí i lliurà al president del nostre Casal una reproducció del monument a Tarragona, ciutat pubilla de la sardana. Des d'aquestes línies volem agrair de tot cor als nostres amics del Casal Tarragoní la seva deferència envers la tasca de tots els catalans de Tolosa i amics tolosans que han fet possible, al llarg dels anys, la continuïtat d'aquesta manifestació de la nostra dansa més emblemàtica en aquesta terra occitana.

Delegació occitano-catalana

Una Delegació occitano-catalana, encapçalada per G. Latrubesse, conseller regional de Migdia-Pirineus, acompanyat per J.F. Laffont, president de Convergència Occitana, P. Gamisans, president del Casal Català, i J. Delmas, dugueren una moció de suport a la llei de l'occità a la Vall d'Aran, votada pel Parlament de Catalunya i qüestionada pel Congrés de l'Estat espanyol i n'explicaren les motivacions al senyor Cònsol General d'Espanya a Tolosa, Sr J.A. Ortiz Ramos, per a transmissió a les autoritats competents.

61è Aplec de la Sardana

El diumenge 17 de juny de 2012, a la plaça del Ravelin, tindrà lloc el nostre tradicional Aplec de la Sardana, que, enguany, complirà els seus 61 anys. L'amenitzaran, de 10 a 12 del matí i de 3 a 7 de la tarda, les cobles La Principal d'Olot i Tres Vents.

Condol Quan escrivim aquestes línies ens comuniquen el decés de Maurici Andrieu. Gran defensor de la llengua i cultura occitana, era, a Tolosa i a migdia-Pirineus un dels puntals de l'activisme occità. El Casal Català i la cultura catalana perden un gran amic. Des d'aquestes ratlles volem trametre a la seva família el nostre sentiment i suport més sincer.

CURSOS DE LENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre
Els cursos tenen lloc al Casal Català
7 rue des Novars
31300 Tolosa de Llenguadoc

Dilluns	18h30 - 20h00	2 (elemental)
Dimarts	17h00 - 18h30	5 (avançat II)
Dimarts	18h30 - 20h00	5 (avançat II)
Dimecres	17h00 - 18h30	4 (avançat I)
Dimecres	18h30 - 20h00	3 (mitjà)
Dijous	18h30 - 20h00	1 (iniciació)

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc, de l'11 de setembre fins a final de juny:

Tots els diumenges de les 10h30 a les 12h30 al:
Centre Léo-Lagrange
54 rue des Sept Troubadours
31000 Tolosa de Llenguadoc

El primer, tercer i cinquè dimarts de cada mes a les 20h30 a:
Tournefeuille

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània - 98,3 Mhz
60 rue d'Assalit - 31500 Toulouse - 05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores. Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.